

**PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO
RESUSCYTACJA KRAŻENIOWO-ODDECHOWA**

dla pielęgniarek i położnych

Program został zatwierdzony przez Ministra Zdrowia w dniu 19.08.2015r.

uwzględnia:

1. Aktualizację programów szkoleń specjalizacyjnych, kursów kwalifikacyjnych i kursów specjalistycznych w obszarze miejsca realizacji stażu zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594), zatwierdzoną przez Ministra Zdrowia w dniu 31.08.2017 r.

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹

- 1. dr n. med. Katarzyna Matusiak – Przewodnicząca Zespołu;** Instytut Pielęgniarstwa, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu
- 2. mgr piel. Barbara Rumian –** 5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką w Krakowie; SP ZOZ Krakowskie Pogotowie Ratunkowe

RECENZENT PROGRAMU

mgr piel. Marek Maślanka – Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, Zakład Ratownictwa Medycznego Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

---

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 53/13 z dnia 5 listopada 2013 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

**AKTUALIZACJA zatwierdzona przez Ministra Zdrowia w dniu 31.08.2017r.
PRZYGOTOWANA PRZEZ ZESPÓŁ ds. EWALUACJI W SKŁADZIE**

- 1. dr hab. n. hum. Maria Kózka, prof. UJ** – Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa
- 2. dr n. o zdr. Grażyna Wójcik** – Prezes Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego
- 3. mgr Sabina Wiatkowska** – Przewodnicząca Komisji Nauki, Kształcenia i Rozwoju Zawodowego w Naczelnej Radzie Pielęgniarek i Położnych

Powołany Zarządzeniem Nr 32/17 Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych z dnia 19 maja 2017 r. w sprawie powołania zespołu do spraw ewaluacji programów szkoleń specjalizacyjnych, kursów kwalifikacyjnych i kursów specjalistycznych w obszarze miejsca realizacji stażu zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594).

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Efekty kształcenia wskazane w programie kursu specjalistycznego ***Resuscytacja krążeniowo-oddechowa, dla pielęgniarek i położnych*** są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów kształcenia gwarantuje, że każdy uczestnik kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Przygotowanie pielęgniarki i położnej do samodzielnego rozpoznania stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego i podjęcia działań resuscytacyjnych u osób dorosłych oraz dzieci i niemowląt zgodnie ze współczesną wiedzą z zakresu ratownictwa medycznego.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu specjalistycznego w kontakcie z wykładowcą/opiekunem stażu wynosi **90** godzin dydaktycznych, w tym:

zajęcia teoretyczne	– 20 godzin,
ćwiczenia w warunkach symulowanych	– 40 godzin,
zajęcia praktyczne	– 30 godzin.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 9 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kształcenia, organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
  - organizację;
  - zasady i sposób naboru osób;
  - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
  - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
  - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu specjalistycznego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
- przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
- ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć;
- pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
- udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;

- zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
  4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.
  5. Powołać w uzgodnieniu z kierownikiem kursu opiekunów szkolenia praktycznego, którzy powinni być merytorycznymi pracownikami placówek, w których odbywa się szkolenie praktyczne. Do zadań opiekuna szkolenia praktycznego należy:
    - instruktaż wstępny (zapoznanie z celem szkolenia praktycznego z organizacją pracy, wyposażeniem placówki, jej personelem, zakresem udzielanych świadczeń i in.);
    - instruktaż bieżący (organizacja i prowadzenie zajęć, kontrola nad ich prawidłowym przebiegiem, pomoc w rozwiązywaniu problemów i in.);
    - instruktaż końcowy (omówienie i podsumowanie zajęć, zaliczenie świadczeń zdrowotnych określonych w programie kształcenia, ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności).
  6. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu.
  7. Zaprojektować, w odniesieniu do poszczególnych modułów, środki dydaktyczne. Dla 20–25-osobowej grupy uczestników organizator powinien posiadać:
    - fantomy do nauki BLS (fantom osoby dorosłej, fantom dziecka, fantom niemowlęcia) z możliwością oceny jakości i częstości uciśnięć klatki piersiowej oraz oceny skuteczności oddechu;
    - automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED);
    - fantomy do nauki ALS (fantom osoby dorosłej, fantom dziecka, fantom niemowlęcia);
    - defibrylator manualny.
  8. Zorganizować ćwiczenia w warunkach symulowanych w grupach 4–5-osobowych. Każdą z czynności z zakresu resuscytacji uczestnik powinien wykonać poprawnie 10-krotnie, co winno być potwierdzone w dokumentacji wewnętrznej, opracowanej przez organizatora.
  9. Dobrać placówki stażowe zgodnie z planem nauczania, w których możliwe będzie zdobywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych świadczeń zdrowotnych:
    - oddział intensywnej terapii *albo*
    - oddział intensywnej opieki kardiologicznej.
  10. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów kształcenia

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym świadczeń zdrowotnych przewidzianych w programie kształcenia).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej albo egzaminem praktycznym.

Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem zakresu, w jakim prowadzony jest kurs specjalistyczny.

2. OGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Zaświadczenie o ukończeniu kursu specjalistycznego *Resuscytacja krążeniowo-oddechowa* otrzymuje pielęgniarka, położna, która:

- 1) w zakresie wiedzy posiada:

- specjalistyczną wiedzę z zakresu wykonywania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- znajomość regulacji prawnych i norm etycznych odnoszących się do podejmowania czynności ratunkowych w stanach zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem resuscytacji krążeniowo-oddechowej

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- korzystać z aktualnej wiedzy w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej dla zapewnienia wysokiego poziomu opieki;
- udzielać samodzielnie określonych świadczeń specjalistycznych z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej obejmujących planowanie, realizowanie, interpretowanie i ocenianie podejmowanych działań;
- dobierać środki i metody w świadczeniu opieki w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- stosować zasady etyki ogólnej i zawodu oraz prawa pacjenta w świadczeniu opieki nad człowiekiem zdrowym lub chorym w stanie zagrożenia zdrowotnego lub wymagającym wykonania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- doradzać pacjentowi, jego rodzinie i innym członkom zespołu opieki zdrowotnej w zakresie profilaktyki, monitorowania pacjenta w stanach zagrożeń zdrowotnych, procedur realizowanych w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- prowadzić szkolenia w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- zapobiegać powikłaniom wynikającym z udzielania czynności ratunkowych w stanach zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem resuscytacji krążeniowo-oddechowej

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjenta bez względu na jego wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne;
- współpracuje z pacjentem, jego rodziną i zespołem terapeutycznym, a szczególnie z pracownikami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- ponosi odpowiedzialność za wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- prowadzi edukację pacjenta, rodziny i członków zespołu opieki zdrowotnej w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. omawia budowę anatomiczną i fizjologię w kontekście stanów zagrożenia zdrowotnego;
- W2. charakteryzuje zaburzenia patofizjologiczne występujące w stanach zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem stanów wymagających resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- W3. omawia akty prawne dotyczące funkcjonowania ratownictwa medycznego w Polsce;
- W4. charakteryzuje zasady etyczne obowiązujące podczas udzielania pomocy medycznej w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- W5. charakteryzuje stany zagrożenia zdrowotnego na podstawie objawów klinicznych i dostępnej aparatury;
- W6. omawia standardy postępowania w ostrych zespołach wieńcowych;
- W7. wskazuje zasady zapewnienia bezpieczeństwa osobom udzielającym pomocy, poszkodowanym i świadkom zdarzenia;

- W8. prezentuje aktualne wytyczne dotyczące postępowania podczas wykonywania podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) i zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS), z uwzględnieniem postępowania w odwracalnych przyczynach zatrzymania krążenia;
- W9. omawia zasady użycia automatycznego defibrylatora elektrycznego (AED) podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- W10. charakteryzuje działania zapobiegające następstwom nagłych stanów zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie poresuscytacyjnym;
- W11. wymienia leki i płyny oraz ich dawkowanie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- W12. charakteryzuje zasady opieki poresuscytacyjnej.

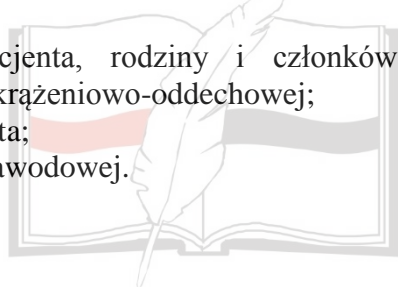
W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. wykorzystać wiedzę z zakresu anatomii i fizjologii w celu zapobiegania oraz ograniczenia skutków stanów zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS);
- U2. rozpoznać zaburzenia patofizjologiczne występujące w stanach zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem stanów wymagających resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- U3. realizować zadania i kompetencje pielęgniarki w wykonywaniu czynności podczas stanów zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- U4. wdrażać wsparcie psychiczne pacjenta i jego rodziny w przypadku wystąpienia stanów zagrożenia zdrowotnego;
- U5. przestrzegać zasad etycznych obowiązujących podczas udzielania pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- U6. ocenić stan zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie wymagający podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) na podstawie monitorowania bezprzyrządowego;
- U7. wdrażać standardy postępowania w ostrych zespołach wieńcowych;
- U8. zapewnić bezpieczeństwo ratownikom, poszkodowanym i świadkom zdarzenia;
- U9. dobierać metody postępowania w stanach zagrożenia zdrowotnego z uwzględnieniem występujących objawów i wieku poszkodowanego;
- U10. wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową u osób dorosłych (kobiet w ciąży), dzieci i niemowląt;
- U11. stosować automatyczną defibrylację elektryczną (AED) podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- U12. współuczestniczyć w procesie rozpoznawania i przeciwdziałania następstwom stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem powikłań poresuscytacyjnych;
- U13. nawiązać współpracę z jednostkami ratowniczymi w ramach funkcjonowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- U14. udrażniać drogi oddechowe przy użyciu metod bezprzyrządowych i przyrządowych, np. rurki ustno-gardłowej, urządzeń nadgłośniowych (maski krtaniowej, rurki krtaniowej itp.);
- U15. współuczestniczyć w procesie rozpoznawania i przeciwdziałania następstwom stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych procedur resuscytacyjnych i powikłań poresuscytacyjnych;
- U16. rozpoznać i ocenić stan zagrożenia zdrowotnego przy użyciu aparatury monitorującej;

- U17. przeprowadzić postępowanie terapeutyczne przy użyciu defibrylatora manualnego podczas zaawansowanych czynności resuscytacyjnych oraz innych zaburzeń rytmu serca;
- U18. przeprowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową u osób dorosłych (kobiet w ciąży), dzieci i niemowląt, zgodnie z algorytmem zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS), z uwzględnieniem postępowania w odwracalnych przyczynach zatrzymania krążenia;
- U19. współuczestniczyć w farmakoterapii oraz samodzielnie podać leki w stanach zagrożenia zdrowotnego, dobierać leki w stanach zagrożenia zdrowotnego (z uwzględnieniem mechanizmu działania, wskazań, przeciwwskazań, dawkowania, interakcji z innymi lekami, działań niepożądanych);
- U20. realizować płynoterapię podczas stanu zagrożenia zdrowotnego oraz po skutecznej resuscytacji krążeniowo-oddechowej.

W zakresie kompetencji społecznych:

- K1. współpracuje z pacjentem, jego rodziną i zespołem opieki zdrowotnej, a szczególnie pracownikami Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- K2. ponosi odpowiedzialność za wykonywanie czynności ratunkowych w stanach zagrożenia zdrowotnego, a przede wszystkim resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- K3. krytycznie ocenia własne i cudze działania podczas udzielania pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- K4. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;
- K5. realizuje edukację pacjenta, rodziny i członków zespołu opieki zdrowotnej w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- K6. przestrzega praw pacjenta;
- K7. przestrzega tajemnicy zawodowej.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin teorii		Miejsce realizacji stażu	Liczba godzin stażu	Łączna liczba godzin kontaktowych
		wykłady	ćwiczenia			
I	Podstawowe zabiegi resuscytacyjne – BLS	5	10	-	-	15
II	Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne – ALS	15	30	Oddział anestezjologii i intensywnej terapii; Oddział intensywnego nadzoru kardiologicznego	30	75
Łącznie		20	40		30	90*

* Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 9 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1. MODUŁ I**

Nazwa modułu	PODSTAWOWE ZABIEGI RESUSCYTACYJNE – BLS
Cel kształcenia	Celem modułu jest przygotowanie pielęgniarki, położnej do udzielania świadczeń w zakresie rozpoznania stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego i wykonanie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) u osób dorosłych oraz dzieci i niemowląt zgodnie z aktualnymi wytycznymi.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W1. omawia budowę anatomiczną i fizjologię w kontekście stanów zagrożenia zdrowotnego;</p> <p>W2. charakteryzuje zaburzenia patofizjologiczne występujące w stanach zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem stanów wymagających resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>W3. omawia akty prawne dotyczące funkcjonowania ratownictwa medycznego w Polsce;</p> <p>W4. charakteryzuje zasady etyczne obowiązujące podczas udzielania pomocy medycznej w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>W5. charakteryzuje stany zagrożenia zdrowotnego na podstawie objawów klinicznych i dostępnej aparatury;</p> <p>W7. wskazuje zasady zapewnienia bezpieczeństwa osobom udzielającym pomocy, poszkodowanym i świadkom zdarzenia oraz segregacji poszkodowanych na miejscu zdarzenia;</p> <p>W8. prezentuje aktualne wytyczne dotyczące postępowania podczas wykonywania podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) i zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS), z uwzględnieniem postępowania w odwracalnych przyczynach zatrzymania krążenia;</p> <p>W9. omawia zasady użycia automatycznego defibrylatora elektrycznego (AED) podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U1. wykorzystać wiedzę z zakresu anatomii i fizjologii w celu zapobiegania oraz ograniczenia skutków stanów zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS);</p> <p>U2. rozpoznać zaburzenia patofizjologiczne występujące w stanach zagrożenia zdrowotnego, a przede wszystkim stanów wymagających resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>U3. realizować zadania i kompetencje pielęgniarki w wykonywaniu czynności podczas stanów zagrożenia</p>

	<p>zdrowotnego, a szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>U4. wdrażać wsparcie psychiczne pacjenta i jego rodziny w przypadku wystąpienia stanów zagrożenia zdrowotnego;</p> <p>U5. przestrzegać zasad etycznych obowiązujących podczas udzielania pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>U6. ocenić stan zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie wymagający podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) na podstawie monitorowania bezprzrząadowego;</p> <p>U8. zapewnić bezpieczeństwo ratownikom, poszkodowanym i świadkom zdarzenia;</p> <p>U9. dobierać metody postępowania w stanach zagrożenia zdrowotnego z uwzględnieniem występujących objawów i wieku poszkodowanego;</p> <p>U10. wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową u osób dorosłych (kobiet w ciąży), dzieci i niemowląt;</p> <p>U11. stosować automatyczną defibrylację elektryczną (AED) podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>U12. współuczestniczyć w procesie rozpoznawania i przeciwdziałania następstwom stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem powikłań poresuscytacyjnych;</p> <p>U13. nawiązać współpracę z jednostkami ratowniczymi w ramach funkcjonowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;</p> <p>U14. udrażniać drogi oddechowe przy użyciu metod bezprzrząadowych i przrząadowych, np. rurki ustno-gardłowej, urządzeń nadgłośniowych (maski krtaniowej, rurki krtaniowej itp.);</p> <p>U15. współuczestniczyć w procesie rozpoznawania i przeciwdziałania następstwom stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych procedur resuscytacyjnych i powikłań poresuscytacyjnych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. szanuje godność i autonomię chorego;</p> <p>K2. współpracuje z pacjentem, jego rodziną i zespołem opieki zdrowotnej, a szczególnie pracownikami Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;</p> <p>K3. ponosi odpowiedzialność za wykonywanie czynności ratunkowych w stanach zagrożenia zdrowotnego, a przede wszystkim resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>K4. krytycznie ocenia własne i cudze działania podczas udzielania pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K5. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;</p> <p>K6. realizuje edukację pacjenta, rodziny i członków zespołu opieki zdrowotnej w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>K7. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K8. przestrzega tajemnicy zawodowej.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcami, opiekunami ćwiczeń mogą być osoby mające nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie i aktualne zatrudnienie w placówce ochrony zdrowia, udzielającej świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem kształcenia oraz spełniając co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologicznego i intensywnej opieki; 2. posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny ratunkowej, anestezjologii i intensywnej terapii; 3. posiadają ukończone studia wyższe na kierunku (specjalności) ratownictwo medyczne – do realizacji wybranych zagadnień.
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykłady dydaktyczne – 5 godz.</p> <p>Ćwiczenia – 10 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady dydaktyczne – 5 godz. • ćwiczenia – 10 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 10 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 5 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 5 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 25 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	<p>Nauczanie teoretyczne: wykład, pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienie.</p> <p>Nauczanie praktyczne: rozwijanie umiejętności, pokaz, ćwiczenia w warunkach symulowanych na fantomach, instruktaż.</p>

Stosowane środki dydaktyczne	Rzutnik pisma i przezroczy, fantomy do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej osoby dorosłej, dziecka i niemowlęcia, sprzęt do udrożnienia dróg oddechowych, treningowy automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED), sprzęt audio-wideo, plansze dydaktyczne.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia	<p>Metody kontroli i oceny efektów kształcenia w zakresie wiedzy: Kontrola ustna (odpowiedź ustna, studium przypadku). Kontrola pisemna (esej, rozprawka, zestawy pytań, sprawozdanie, raport). Kontrola praktyczna (pokaz czynności, interpretacja sytuacji klinicznej, inscenizacja, studium przypadku). Testy dydaktyczne (jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, tak/nie, prawda/fałsz, dopasowanie, uzupełnień/ z luką, mieszany) – minimum zaliczające 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>Metody kontroli i oceny efektów kształcenia w zakresie umiejętności: Kontrola praktyczna – ćwiczenia w warunkach symulowanych w grupach 4–5-osobowych. Czynności z zakresu resuscytacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) resuscytacja krążeniowo-oddechowa osoby dorosłej (z uwzględnieniem kobiet w ciąży); 2) resuscytacja krążeniowo-oddechowa dzieci; 3) resuscytacja krążeniowo-oddechowa niemowląt; 4) wykonanie defibrylacji elektrycznej przy użyciu AED. <p>Każdą z powyższych czynności uczestnik powinien wykonać poprawnie 10-krotnie, co winno być potwierdzone w dokumentacji wewnętrznej, opracowanej przez organizatora. Obecność na zajęciach.</p> <p>Metody kontroli i oceny efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja, samoocena, ocena grupy.</p>
Treści modułu kształcenia	<p>1. Stany zagrożenia zdrowotnego pochodzenia: (wykład 1,5 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> a) zewnętrzne: <ul style="list-style-type: none"> • zatrucia, • hipo- i hipertermia, • ukąszenia i użądlenia; b) związane z obrażeniami ciała: <ul style="list-style-type: none"> • uraz wielonarządowy,

	<ul style="list-style-type: none"> • urazy głowy, • uraz otwarty i zamknięty klatki piersiowej, • uraz jamy brzusznej, • urazowe amputacje kończyn; <p>c) stany zagrożenia zdrowotnego u kobiet w ciąży:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uraz wielonarządowy, • rzucawka, • łożysko przodujące, • wypadnięcie pępowiny, • krwotok z dróg rodnych; <p>d) stany zagrożenia zdrowotnego u dzieci i niemowląt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • choroby układu oddechowego (obturacyja górnych dróg oddechowych, ostre zapalenie krtani, zapalenie dolnych dróg oddechowych), • choroby układu krążenia (wady serca), • choroby układu nerwowego (drgawki, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych), • urazy wielonarządowe, • zatrucia, • inne. <p>2. Zabezpieczenie miejsca zdarzenia: (wykład 0,5 godz. + ćwiczenia 0,5 godz.)</p> <p>a) ocena miejsca zdarzenia;</p> <p>b) bezpieczeństwo osób udzielających pomocy i poszkodowanych;</p> <p>c) wezwanie wykwalifikowanej pomocy medycznej.</p> <p>3. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne (BLS) u osób dorosłych (z uwzględnieniem kobiet w ciąży) oraz dzieci i niemowląt: (wykład 1,5 godz. + ćwiczenia 8 godz.)</p> <p>a) czynności ratunkowe ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn, objawów i stanu zdrowia poszkodowanego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • badanie poszkodowanego nieprzytomnego z zachowaną funkcją układu oddechowego i krążenia, • resuscytacja krążeniowo-oddechowa; <p>b) pozycja bezpieczna, bezprzrządowe metody udrażniania dróg oddechowych;</p>
--	---

	<p>c) ocena oznak życia;</p> <p>d) zasady uciśnięć klatki piersiowej;</p> <p>e) metody prowadzenia oddechu ratunkowego w zależności od wieku poszkodowanego;</p> <p>f) zasady postępowania z poszkodowanym w przypadku podejrzenia urazu kręgosłupa w odcinku szyjnym;</p> <p>g) odrębności resuscytacji krążeniowo-oddechowej u kobiet w ciąży;</p> <p>h) automatyczna defibrylacja zewnętrzna (AED):</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa automatycznego defibrylatora, • wytyczne zastosowania AED. <p>4. Odrębności prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej w sytuacjach szczególnych: (wykład 1 godz. + ćwiczenia 1,5 godz.)</p> <p>a) zadławienie – postępowanie u osób dorosłych, dzieci i niemowląt;</p> <p>b) zatrucia: wziewne, pokarmowe;</p> <p>c) podtopienie i utonięcie;</p> <p>d) obrażenia termiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oparzenia (termiczne, substancjami żrącymi, oparzenia dróg oddechowych), • hipotermia, odmrożenia; <p>e) napad astmy oskrzelowej,</p> <p>f) mnogie obrażenia ciała:</p> <ul style="list-style-type: none"> • transport w przypadku podejrzenia urazu kręgosłupa, • metody ściągania kasku u motocyklisty, • sposób ewakuacji poszkodowanych z uszkodzonego samochodu; <p>g) porażenie prądem i piorunem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady bezpiecznego postępowania, • rodzaje obrażeń. <p>5. Aspekty etyczne i prawne prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej (wykład 0,5 godz.)</p> <p>a) zasady etyczne obowiązujące podczas wykonywania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>b) przepisy prawa regulujące udzielanie pomocy i konsekwencje nieudzielenia pomocy poszkodowanym.</p>
--	---

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Andres J. (red.): <i>Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo-oddechowa</i>. Kraków 2011 2. Andres J. (red.): <i>Wytyczne 2010 resuscytacji krążeniowo-oddechowej</i>. Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2011 3. Campbell International Trauma Life Support: <i>Ratownictwo przedszpitalne w urazach</i>. Medycyna Praktyczna, Kraków 2009 4. Jakubaszko J. (red.): <i>ABC resuscytacji</i>. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2012 5. Jakubaszko J. (red.): <i>Medycyna ratunkowa wieku dziecięcego</i>. Wyd. Med. Urban & Partner, Wrocław 2003 6. Jakubaszko J. (red.): <i>Postępowanie w nagłych zagrożeniach zdrowotnych</i>. Wyd. Med. Urban & Partner, Wrocław 2007 7. Kózka M., Rumian B., Maślanka M.: <i>Pielęgniarstwo ratunkowe</i>. Wyd. Med. PZWL, Warszawa 2013 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mattu A. (red.): <i>EKG w medycynie ratunkowej</i>. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2006 2. Maślanka M. (red. pol.): <i>Ratownictwo medyczne. Procedury od A do Z</i>. Wyd. Med. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013 <p>Akty prawne (odzwierciedlające aktualny stan prawny)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2013 r., poz. 757, z późn. zm.) 2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. Nr 210, poz. 1540)
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.2. MODUŁ II

Nazwa modułu	ZAAWANSOWANE ZABIEGI RESUSCYTACYJNE – ALS
Cel kształcenia	Celem modułu jest ukształtowanie u pielęgniarki, położnej specjalistycznych umiejętności uczestnictwa i prowadzenia zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS) u osób dorosłych oraz dzieci i niemowląt, takich jak: defibrylacja elektryczna, przyrządowe udrożnianie dróg oddechowych oraz zapoznanie z wiedzą dotyczącą podaży leków i płynów infuzyjnych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W2. charakteryzuje zaburzenia patofizjologiczne występujące w stanach zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem stanów wymagających resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>W4. charakteryzuje zasady etyczne obowiązujące podczas udzielania pomocy medycznej w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>W5. charakteryzuje stany zagrożenia zdrowotnego na podstawie objawów klinicznych i dostępnej aparatury;</p> <p>W6. omawia standardy postępowania w ostrych zespołach wieńcowych;</p> <p>W7. wskazuje zasady zapewnienia bezpieczeństwa osobom udzielającym pomocy, poszkodowanym i świadkom zdarzenia oraz segregacji poszkodowanych na miejscu zdarzenia;</p> <p>W10. charakteryzuje działania zapobiegające następstwom nagłych stanów zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie poresuscytacyjnym;</p> <p>W11. wymienia leki i płyny oraz ich dawkowanie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>W12. charakteryzuje zasady opieki poresuscytacyjnej.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U2. rozpoznać zaburzenia patofizjologiczne występujące w stanach zagrożenia zdrowotnego, a przede wszystkim stanów wymagających resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>U3. realizować zadania i kompetencje pielęgniarki w wykonywaniu czynności podczas stanów zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>U4. wdrażać wsparcie psychiczne pacjenta i jego rodziny w przypadku wystąpienia stanów zagrożenia zdrowotnego;</p> <p>U5. przestrzegać zasad etycznych obowiązujących podczas udzielania pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie podczas przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p>

	<p>U7. wdrażać standardy postępowania w ostrych zespołach wieńcowych;</p> <p>U8. zapewnić bezpieczeństwo ratownikom, poszkodowanym i świadkom zdarzenia;</p> <p>U9. dobierać metody postępowania w stanach zagrożenia zdrowotnego z uwzględnieniem występujących objawów i wieku poszkodowanego;</p> <p>U12. współuczestniczyć w procesie rozpoznawania i przeciwdziałania następstwom stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem powikłań poresuscytacyjnych;</p> <p>U13. nawiązać współpracę z jednostkami ratowniczymi w ramach funkcjonowania Państwowego Ratownictwa Medycznego;</p> <p>U15. współuczestniczyć w procesie rozpoznawania i przeciwdziałania następstwom stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych procedur resuscytacyjnych i powikłań poresuscytacyjnych;</p> <p>U16. rozpoznać i ocenić stan zagrożenia zdrowotnego przy użyciu aparatury monitorującej;</p> <p>U17. przeprowadzić postępowanie terapeutyczne przy użyciu defibrylatora manualnego podczas zaawansowanych czynności resuscytacyjnych oraz innych zaburzeń rytmu serca;</p> <p>U18. przeprowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową u osób dorosłych (kobiet w ciąży), dzieci i niemowląt, zgodnie z algorytmem zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS), z uwzględnieniem postępowania w odwracalnych przyczynach zatrzymania krążenia;</p> <p>U19. współuczestniczyć w farmakoterapii oraz samodzielnie podać leki w stanach zagrożenia zdrowotnego, dobierać leki w stanach zagrożenia zdrowotnego (z uwzględnieniem mechanizmu działania, wskazań, przeciwwskazań, dawkowania, interakcji z innymi lekami, działań niepożądanych);</p> <p>U20. realizować płynoterapię podczas stanu zagrożenia zdrowotnego oraz po skutecznej resuscytacji krążeniowo-oddechowej.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. szanuje godność i autonomię chorego;</p> <p>K2. współpracuje z pacjentem, jego rodziną i zespołem opieki zdrowotnej, a szczególnie pracownikami Państwowego Ratownictwa Medycznego;</p> <p>K3. ponosi odpowiedzialność za wykonywanie czynności ratunkowych w stanach zagrożenia zdrowotnego, a przede wszystkim resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>K4. krytycznie ocenia własne i cudze działania podczas udzielania pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K5. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;</p> <p>K6. realizuje edukację pacjenta, rodziny i członków zespołu opieki zdrowotnej w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;</p> <p>K7. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K8. przestrzega tajemnicy zawodowej.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcami, opiekunami ćwiczeń mogą być osoby mające nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie i aktualne zatrudnienie w placówce ochrony zdrowia, udzielającej świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem kształcenia oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologicznego i intensywnej opieki; 2. posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny ratunkowej, anestezjologii i intensywnej terapii; 3. posiadają ukończone studia wyższe na kierunku (specjalności) ratownictwo medyczne – do realizacji wybranych zagadnień.
Sposób realizacji	<p>Wykłady.</p> <p>Ćwiczenia w warunkach symulowanych w grupach 4–5-osobowych. Każdą czynność z zakresu resuscytacji uczestnik powinien wykonać poprawnie 10-krotnie, co winno być potwierdzone w dokumentacji wewnętrznej organizatora.</p> <p>Zajęcia stażowe.</p>
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykłady – 15 godz.</p> <p>Ćwiczenia – 30 godz.</p> <p>Staż (oddział intensywnej terapii albo oddział intensywnej opieki kardiologicznej) – 30 godz.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Nakład pracy uczestnika kursu</p>	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 75 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 15 godz. • ćwiczenia – 30 godz. • staż – 30 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 40 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 10 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 30 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 115 godz.</p>
<p>Stosowane metody dydaktyczne</p>	<p>Nauczanie teoretyczne: wykład, pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienie. Nauczanie praktyczne: rozwijanie umiejętności, pokaz, ćwiczenia w warunkach symulowanych na fantomach, instruktaż, opis przypadku, ćwiczenia praktyczne.</p>
<p>Stosowane środki dydaktyczne</p>	<p>Rzutnik pisma i przezroczny, sprzęt audio-wideo, fantomy do nauki zaawansowanych czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej, defibrylator manualny, sprzęt do przyrządowego udrażniania dróg oddechowych.</p>
<p>Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu</p>	<p>Metody kontroli i ocen efektów kształcenia w zakresie wiedzy: Kontrola ustna (odpowiedź ustna, studium przypadku). Kontrola pisemna (esej, rozprawka, zestawy pytań, sprawozdanie, raport). Kontrola praktyczna (pokaz czynności, interpretacja sytuacji klinicznej, inscenizacja, studium przypadku). Testy dydaktyczne (jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, tak/nie, prawda/fałsz, dopasowanie, uzupełnień/z luką, mieszany) – minimum zaliczające 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>Metody kontroli i oceny efektów kształcenia w zakresie umiejętności: Kontrola praktyczna – ćwiczenia w warunkach symulowanych w grupach 4–5-osobowych. Czynności z zakresu resuscytacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zaawansowane czynności resuscytacyjne osoby dorosłej; 2) zaawansowane czynności resuscytacyjne dzieci i niemowląt; 3) rozpoznanie zaburzeń rytmu i przewodnictwa serca na podstawie zapisu EKG; 4) wykonanie defibrylacji elektrycznej z użyciem defibrylatora manualnego; 5) wykonanie przyrządowego udrażnienia dróg oddechowych przy użyciu:

	<ul style="list-style-type: none"> • rurki ustno-gardłowej, • rurki nosowo-gardłowej, • worka samorozprężalnego z maską twarzową, • maski krtaniowej (Laryngeal Mask Airway – LMA), • rurki krtaniowej (Laryngeal Tube – LT), • innego przyrządu do udrożnienia dróg oddechowych. <p>Każdą z powyższych czynności uczestnik powinien wykonać poprawnie 10-krotnie, co winno być potwierdzone w dokumentacji wewnętrznej, opracowanej przez organizatora.</p> <p>Obecność na zajęciach.</p> <p>Metody kontroli i oceny efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>Obserwacja, samoocena, ocena grupy.</p>
Treści modułu kształcenia	<p>1. Stany zagrożenia zdrowotnego pochodzenia wewnętrznego: (wykład 2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zawał mięśnia sercowego; b) zaburzenia rytmu i przewodnictwa serca; c) ostra niewydolność serca (prawo- i lewokomorowa); d) ostra niewydolność oddechowa; e) zator tętnicy płucnej; f) zespół ostrej niewydolności oddechowej; g) wstrząs; h) krwawienia z górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego; i) ostra niewydolność nerek; j) stan padaczkowy; k) inne. <p>2. Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne (ALS): (wykład 3 godz. + ćwiczenia 10 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zapobieganie wewnątrzszpitalnemu zatrzymaniu krążenia; b) zapobieganie pozaszpitalnej nagłej śmierci sercowej; c) algorytm postępowania podczas zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS) w warunkach pozaszpitalnych i szpitalnych.

	<p>3. Monitorowanie stanu zdrowia pacjenta podczas nagłego zagrożenia zdrowotnego, podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej i w okresie poresuscytacyjnym: (wykład 1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) monitorowanie bezprzynadkowe; b) monitorowanie przynadkowe; c) analiza czynności elektrycznej serca na wykresie kardiomonitora. <p>4. Postępowanie w zaburzeniach rytmu serca: (wykład 2 godz. + ćwiczenia 2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zapis EKG w stanach zagrożenia zdrowotnego; b) odwracalne przynadyny zatrzymania krążenia (4H4T); c) objawy nagłej śmierci sercowej; d) zaburzenia rytmu serca:<ul style="list-style-type: none"> • nadkomorowe zaburzenia rytmu serca:<ul style="list-style-type: none"> – bradyarytmia/tachyarytmia, – napadowy częstoskurcz nadkomorowy, – migotanie/trzepotanie przedsionków, • komorowe zaburzenia rytmu:<ul style="list-style-type: none"> – skurcze dodatkowe komorowe, – częstoskurcz komorowy, – migotanie komór; e) zaburzenia przewodnictwa serca:<ul style="list-style-type: none"> • blok przedsionkowo-komorowy I°, II°, III°; • blok odnogi pęczka Hisa, • zespół Wolffa-Parkinsona-White’a (WPW); f) zasady postępowania w tzw. niedefibrylacyjnych zaburzeniach rytmu serca. <p>5. Defibrylacja elektryczna: (wykład 1 godz. + ćwiczenia 2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wskazania i przeciwwskazania; b) zasady użycia defibrylatora manualnego; c) zasady defibrylacji u:<ul style="list-style-type: none"> • osób dorosłych (z uwzględnieniem kobiet w ciąży),
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • dzieci i niemowląt; <p>d) powikłania defibrylacji;</p> <p>e) sposoby zapobiegania powikłaniom;</p> <p>f) postępowanie w przypadku wystąpienia powikłań.</p> <p>6. Inne metody elektroterapii: (wykład 1 godz. + ćwiczenia 2 godz.)</p> <p>a) kardiowersja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania, • zasady postępowania podczas wykonywania kardiowersji, • opieka nad pacjentem po wykonanej kardiowersji; <p>b) stymulacja zewnętrzna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania, • obserwacja pacjenta podczas stymulacji zewnętrznej, • monitorowanie stanu nieprzytomności podczas wykonywania stymulacji zewnętrznej; <p>c) stymulacja endokawitarna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania, • różnice między stymulacją zewnętrzną a endokawitarną, • korzyści dla pacjenta. <p>7. Standardy postępowania w ostrych zespołach wieńcowych: (wykład 1 godz.)</p> <p>a) rozpoznawanie i oszacowanie ryzyka;</p> <p>b) objawy;</p> <p>c) postępowanie w OZW;</p> <p>d) sytuacje szczególne;</p> <p>e) zasady prewencji ostrych zespołów wieńcowych.</p> <p>8. Inne zaawansowane czynności resuscytacyjne: (wykład 0,5 godz. + ćwiczenia 10 godz.)</p> <p>a) intubacja dotchawicza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania: <ul style="list-style-type: none"> – brak oddechu, – zaburzenia oddychania,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – znieczulenie ogólne, • powikłania: <ul style="list-style-type: none"> – wczesne, – późne, • zestaw do intubacji dotchawiczej, • postępowanie podczas trudnej intubacji, • odrębności postępowania w zależności od wieku pacjenta; <p>b) zasady stosowania przyrządowych metod udrażniania dróg oddechowych (rodzaje, sposób użycia, zabezpieczenie przed zachłyśnięciem):</p> <ul style="list-style-type: none"> • rurka ustno-gardłowa, • rurka nosowo-gardłowa, • worek samorozprężalny z maską twarzową, • maska krtaniowa (Laryngeal Mask Airway – LMA), • rurka krtaniowa (Laryngeal Tube – LT), • inne przyrządy do udrażniania dróg oddechowych; <p>c) zastosowanie tlenoterapii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady tlenoterapii, • metody tlenoterapii, • zasady bezpiecznej obsługi butli z tlenem, obliczania ilości tlenu w butli. <p>9. Zapewnienie dostępu naczyniowego (w tym wkłucia centralnego) w stanach zagrożenia zdrowotnego, a szczególnie podczas wykonywania zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS): (wykład 1 godz. + ćwiczenia 2 godz.)</p> <p>a) zasady zapewnienia dostępu obwodowego;</p> <p>b) wskazania i metody zakładania centralnego wkłucia żylnego;</p> <p>c) metody postępowania z założonym wkłuciem żylnym obwodowym i centralnym;</p> <p>d) alternatywne drogi podawania leków i płynów – droga doszypikowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • miejsca wykonania wkłucia, • sprzęt do wykonania wkłucia doszypikowego,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazania i przeciwwskazania, • powikłania, • opieka pielęgniarska. <p>10. Leki stosowane podczas zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS): (wykład 1 godz. + ćwiczenia 2 godz.)</p> <p>a) drogi podawania leków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dożylna, • doszpikowa; <p>b) grupy leków (mechanizm działania, wskazania, przeciwwskazania, interakcje, objawy uboczne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • leki wazopresyjne, • leki antyarytmiczne, • leki rozszerzające oskrzela, • leki zapewniające równowagę kwasowo-zasadową, • leki przeciwzakrzepowe, • inne leki; <p>c) dawkowanie leków u osób dorosłych oraz dzieci i niemowląt.</p> <p>11. Rodzaje płynów infuzyjnych stosowanych w resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych oraz dzieci i niemowląt: (wykład 1 godz.)</p> <p>a) krwiozastępczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krystaloidów, np. 0,9% NaCl, płyn wieloelektrolitowy: <ul style="list-style-type: none"> – metody i sposoby podawania, – metody i zalety przetaczania podgrzanych krystaloidów pacjentom w stanach zagrożenia zdrowotnego, – wskazania i przeciwwskazania, – krystaloidy hipertoniczne: wskazania, przeciwwskazania, dawkowanie, powikłania, • koloidów, np. roztwory żelatyny, skrobi: <ul style="list-style-type: none"> – metody i sposoby podawania, – wskazania i przeciwwskazania; <p>b) krwiopochodnych, np. koncentrat krwinek czerwonych, koncentrat krwinek płytkowych, osocze świeżo mrożone:</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • badania poprzedzające transfuzje preparatów krwiopochodnych, • metody przetaczania, • sposoby przygotowania do przetoczenia płynów krwiopochodnych, • wykonanie próby biologicznej, • sposoby podawania, • powikłania, • ograniczenia przetaczania płynów krwiopochodnych. <p>12. Opieka poresuscytacyjna: (wykład 0,5 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> a) następstwa hiperoksemii; b) syndrom poresuscytacyjny; c) terapeutyczna hipotermia; d) rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem w okresie poresuscytacyjnym; e) zasady monitorowania pacjenta.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Andres J. (red.): <i>Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo-oddechowa</i>, Kraków 2011 2. Andres J. (red.): <i>Wytyczne 2010 resuscytacji krążeniowo-oddechowej</i>. Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2011 3. Campbell International Trauma Life Support: <i>Ratownictwo przedszpitalne w urazach</i>. Medycyna Praktyczna, Kraków 2009 4. Jakubaszko J. (red.): <i>ABC resuscytacji</i>. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2012 5. Jakubaszko J. (red.): <i>Medycyna ratunkowa wieku dziecięcego</i>. Wyd. Med. Urban & Partner, Wrocław 2003 6. Jakubaszko J. (red.): <i>Postępowanie w nagłych zagrożeniach zdrowotnych</i>. Wyd. Med. Urban & Partner, Wrocław 2007 7. Kózka M., Rumian B., Maślanka M.: <i>Pielęgniarstwo ratunkowe</i>. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2013 8. Kübler A. (red.): <i>Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii</i>. Wyd. Med. Urban & Partner, Wrocław 2005 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mattu A. (red.): <i>EKG w medycynie ratunkowej</i>. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2006 2. Maślanka M. (red. pol.): <i>Ratownictwo medyczne. Procedury od A do Z</i>. Wyd. Med. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013

	<p>Akty prawne (odzwierciedlające aktualny stan prawny)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. <i>o Państwowym Ratownictwie Medycznym</i> (Dz.U. z 2013 r., poz. 757, z późn. zm.) 2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007 r. w <i>sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego</i> (Dz.U. Nr 210, poz. 1540)
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Staż: Oddział anestezjologii i intensywnej terapii albo Oddział intensywnego nadzoru kardiologicznego – 30 godz.

6. PROGRAM ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

6.1. STAŻ: Oddział anestezjologii i intensywnej terapii albo Oddział intensywnego nadzoru kardiologicznego.

Cel stażu: Wyposażenie pielęgniarki lub położnej w umiejętność wykonywania zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS) z uwzględnieniem:

- monitorowania przyrządowego w stanach zagrożenia zdrowotnego;
- stosowania i asystowania podczas wykonywania procedur terapeutycznych w stanach zagrożenia zdrowotnego;
- przyrządowego udrażniania dróg oddechowych przy użyciu:
  - rurki ustno-gardłowej,
  - rurki nosowo-gardłowej,
  - worka samorozprężalnego z maską twarzową,
  - maski krtaniowej (Laryngeal Mask Airway – LMA),
  - rurki krtaniowej (Laryngeal Tube – LT),
  - innego przyrządu do udrożnienia dróg oddechowych;
- stosowania farmakoterapii i płynoterapii w stanach zagrożenia zdrowotnego.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 30 godz.

Liczebność grupy: 4–5 osób

Opiekun stażu: pielęgniarki z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie, spełniające co najmniej jeden z warunków:

- posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologicznego i intensywnej opieki, kardiologicznego

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Rozpoznanie stanu zagrożenia zdrowotnego u pacjenta poprzez ocenę podstawowych funkcji życiowych oraz analizę stanu klinicznego poszkodowanego.
2. Przeprowadzenie analizy prawidłowego zapisu EKG.
3. Rozpoznanie zaburzeń rytmu i przewodnictwa serca na podstawie zapisu EKG.
4. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa.
5. Wykonanie defibrylacji elektrycznej z użyciem defibrylatora manualnego.
6. Podanie leków w stanie zagrożenia zdrowotnego.
7. Podanie płynów infuzyjnych w stanie zagrożenia zdrowotnego.
8. Monitorowanie bezprzyrządowe i przyrządowe stanu zdrowia pacjenta w stanie zagrożenia zdrowotnego, podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej oraz w okresie poresuscytacyjnym.
9. Wykonanie przyrządowego udrożnienia dróg oddechowych przy użyciu:
  - rurki ustno-gardłowej;
  - rurki nosowo-gardłowej;
  - worka samorozprężalnego z maską twarzową;
  - maski krtaniowej (Laryngeal Mask Airway – LMA);
  - rurki krtaniowej (Laryngeal Tube – LT);
  - innego przyrządu do udrożnienia dróg oddechowych.
10. Przygotowanie zestawu do intubacji dotchawiczej i asystowanie podczas wykonania intubacji dotchawiczej.

11. Zastosowanie tlenoterapii w stanach zagrożenia zdrowotnego.

UWAGA! W przypadku braku możliwości zaliczenia któregośkolwiek z wyżej wymienionych świadczeń zdrowotnych podczas czasu trwania stażu procedurę należy zaliczyć w warunkach symulowanych poprzez 5-krotne prawidłowe jej wykonanie.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie w „Karcie świadczeń zdrowotnych” wykonywania świadczeń zdrowotnych.

7. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA PIEŁĘGNIARKA, POŁOŻNA PO UKOŃCZENIU KURSU SPECJALISTYCZNEGO *RESUSCYTACJA KRAŻENIOWO-ODDECHOWA*

1. Rozpoznanie stanów zagrożenia zdrowotnego na podstawie monitorowania bezprzrząadowego i przrząadowego.
2. Planowanie i realizacja interwencji w stanach zagrożenia zdrowotnego.
3. Wykonanie zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych.
4. Wykonanie defibrylacji elektrycznej z użyciem defibrylatora manualnego.
5. Podawanie leków i płynów infuzyjnych w stanach zagrożenia zdrowotnego.
6. Udrożnienie przrząadowe dróg oddechowych przy użyciu:
  - rurki ustno-gardłowej;
  - rurki nosowo-gardłowej;
  - worka samorozprężalnego z maską twarzową;
  - maski krtaniowej (Laryngeal Mask Airway – LMA);
  - rurki krtaniowej (Laryngeal Tube – LT);
  - innego przrządu do udrożnienia dróg oddechowych.

Karta świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu
KURSU SPECJALISTYCZNEGO
RESUSCYTACJA KRAŻENIOWO-ODDECHOWA
 Program przeznaczony dla pielęgniarek i położnych

Nazwisko i imię.....

Lp.	Świadczenie zdrowotne	Data zaliczenia	Podpis opiekuna stażu
1.	Rozpoznanie stanu zagrożenia zdrowotnego u pacjenta poprzez ocenę podstawowych funkcji życiowych oraz analizę stanu klinicznego poszkodowanego		
2.	Przeprowadzenie analizy prawidłowego zapisu EKG		
3.	Rozpoznanie zaburzeń rytmu i przewodnictwa serca na podstawie zapisu EKG		
4.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa		
5.	Wykonanie defibrylacji elektrycznej z użyciem defibrylatora manualnego		
6.	Podanie leków w stanie zagrożenia zdrowotnego		
7.	Podanie płynów infuzyjnych w stanie zagrożenia zdrowotnego		
8.	Monitorowanie bezprzyrządowe i przyrządowe stanu zdrowia pacjenta w stanie zagrożenia zdrowotnego, podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej oraz w okresie poresuscytacyjnym		
9.	Wykonanie przyrządowego udrożnienia dróg oddechowych przy użyciu: <ul style="list-style-type: none"> • rurki ustno-gardłowej; • rurki nosowo-gardłowej; • worka samorozprężalnego z maską twarzową; • maski krtaniowej (Laryngeal Mask Airway – LMA); • rurki krtaniowej (Laryngeal Tube – LT); • innego przyrządu do udrożnienia dróg oddechowych 		
10.	Przygotowanie zestawu do intubacji dotchawiczej i asystowanie podczas wykonania intubacji dotchawiczej		
11.	Zastosowanie tlenoterapii w stanach zagrożenia zdrowotnego		